

הסייבוב השני

שריון מול שריון

מלחמת המדבר היא מסבכה מלחמת תנועה. איראפר כמעט לעמוד בה במקום. הכל שטוח, הכל גלוי לעיני המטוסים. מנצח בה המפקד שירדע לחשוב ולהחליט במהירות, שאינו קשור למנגנון-סיקוד מסורבל ומעכב, המסוגל להניע כוחות במהירות על פני מרחקים גדולים.

תנאים אלה גיבשו במדבר המערבי את שיטת-המלחמה שהפכה לקלאסית. היא בנויה על קו של הגנה, שחייב להיות קצר ככל האפשר, מוגן משני אנפיו, מאורגן לעומק (כדי שהקו השני יעצור התקפה שפרצה את הקו הקדמי). הכל חייב להיות מובטח בשדות מוקשים עמוקים. תנאי חיוני שני: השליטה באוויר. שום קו אינו מסוגל להחזיק מעמד ללא הגנה אחיזית בטוחה.

אולם לא הקו הוא העיקר. צבא במדבר הסומך על הקו ההגנתי, הריהו אבוד מראש. גם הקו הטוב ביותר ניתן למריצה. הקרב האמיתי מתחיל, למעשה, אחרי שהצליחה סריצה זו.

הכוח המשוורין הפורץ, שעבר את קו ההגנה, חופשי לנוע בשטח, לעשות שמות בעורף, הוא יכול לאגוף את הכוח העיקרי, לגרום לתבוסה נוראה. כי כל נסיגה בתנאי המדבר היא מיבצע נורא, כרוך לרוב באובדן כל הציוד הכבד, ההופך חבורות של-בני אדם לכוח לוחם.

מול איום זה, יכול מפקד ההגנה להפעיל רק מכשיר אחד: התקפת-הנגד של הטנקים שלו. המפקד הנבון אינו מרכז את כוחותיו העיקריים בקרבה-הגנה, אלא משאיר את מיטב כוחו המשוורין מרוכז במרחק ניכר בעורף. רק אחרי שנפרץ הקו שלו, ואתרי שמתברר לו כיוון ההתקדמות של התוקף, הוא יוצא להתקפת-הנגד, שתמקדה להשמד את הטנקים שפרצו את הקו.

בידי מפקד מוכשר ומנוסה יכולה התקפת-הנגד להפוך למכשיר מכריע. קרבה-הטנקים דומה לקרבה-אוויר. מנצח בו הטנק החזק יותר, החותח המרחיק יותר, הקשר המוצלח יותר, ובעיקר — הפיקוד הגמיש יותר. אם התקפת-הנגד מצליחה להשמד את הטנקים הפרוצים, הרי היא יכולה להפוך את הצלחתו הראשונה של התוקף לתבוסה מכרעת. כך עשה רומל פעמיים, וכך הגיע בשעתו בתנופה אדירה אחת אל-עלאמיין.

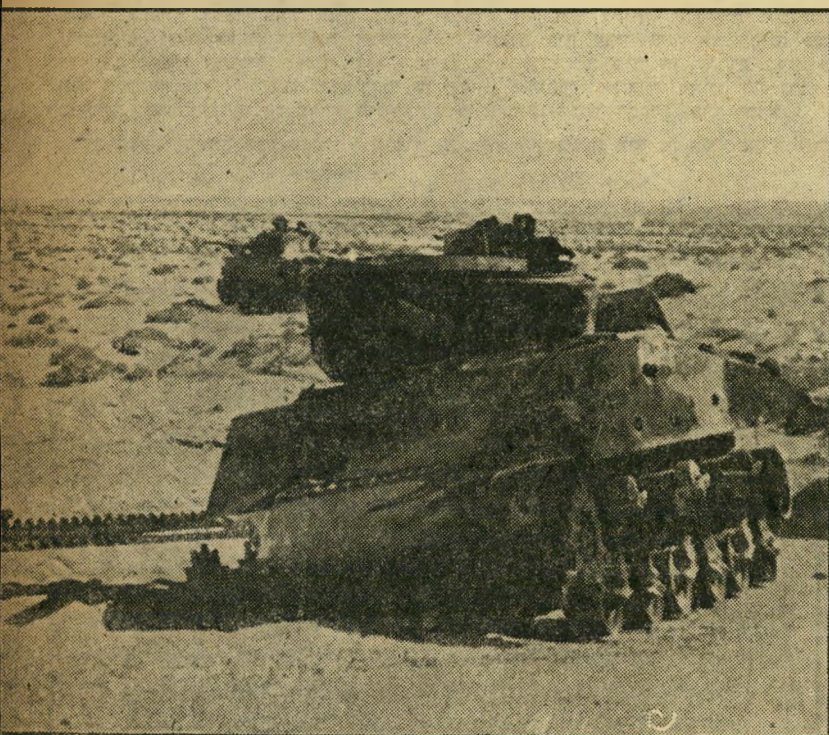
בקסימה פרץ לו הכוח המשוורין של צה"ל חור בקו ההגנה הארוך והדליל של המצרים. לו התמזמה כדי לכבוש את המשלטים אדירים שהוקמו על-ידי המצרים ליד אברעגילה, שבלמו את הכביש, היה מאבד הודמנות היסטורית. אולם הוא לא התפתה לכך. בתמרון מזהיר, בעל ערך היסטורי, אגף מפקד הכוח המשוורין הפורץ את כל המשלטים שחסמו את ציר-ההתקדמות העיקרי, עלה על הכביש אברעגילה-איסמעיליה ודהר לעבר התעלה, היה זה, אולי, המיבצע המזהיר ביותר של כל הסייבוב השני. הוא הבטיח למפקדו מקום נכבד בהיסטוריה הצבאית הישראלית והעולמית.

באותו רגע נכנס הקרב לשלב של הכרעה. עתה החל עבד אל-נאצר מויו סוף-סוף את כוחו המשוורין מאור התעלה לחוף חציהאי, כדי לבלום את הכוח המשוורין המתקדם. אולם הכוח לא הצליח: הוא הופצץ קשות בדרך על-ידי חיל-האוויר הישראלי, שמילא עתה תפקיד חיוני ביותר. בקרב הטנקים הגדול, על הכביש הראשי, ניצח הכוח העברי באופן מזהיר. למעשה הוכרע גורל המערכה באותו רגע.

בינתיים קרה במצרים משהו שהיה לו ערך חיוני, אם כי אולי לא מכריע, על המערכה. חיל-האוויר הבריטי והצרפתי כוח בהתקפת-מחץ על שדות-התעופה המצריים, השמיד למעשה את כל המטוסים הסובייטיים החודשים. אין ספק שגם בלי השמדה זו היה חיל-האוויר הישראלי מתגבר על המצרים. שלא ידעו להפיק מן המינים החודשים ביותר את מלוא כוחם הפוטנציאלי, השתמשו בהם באופן מסורבל וחסר-חוקף. אולם השמדת מטוסים אלה במולדתם קיצרה את הדרך והקלה בהרבה על תנופת-הבזק של הכוח הפורץ לעבר איסמעיליה. חרץ מזה הצילה את תל-אביב מהפצצה בטוחה עוד באותו ערב.

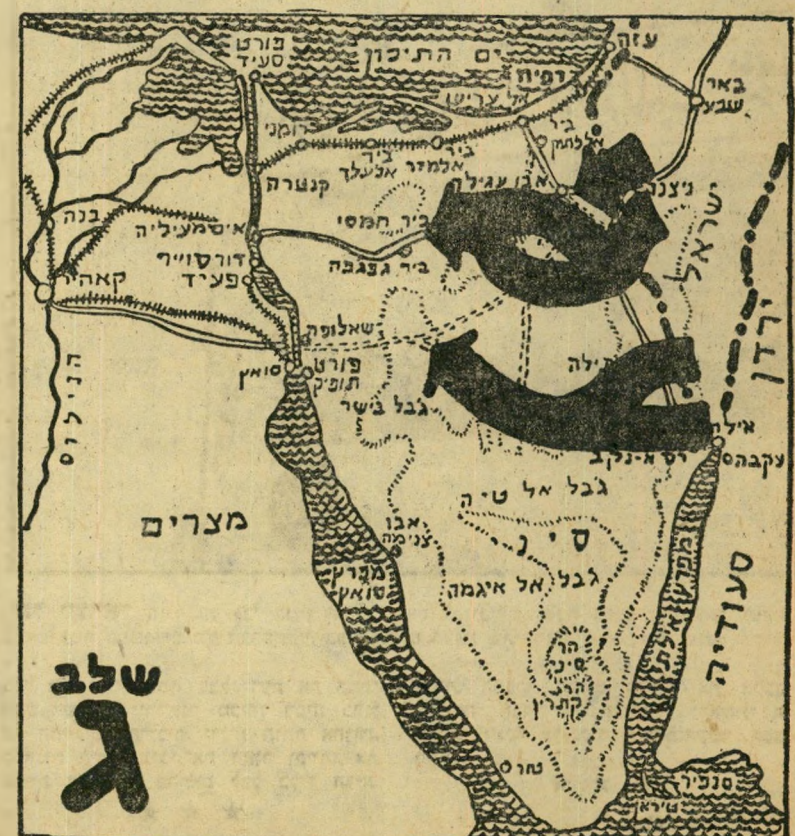
אל הכביש: הכוח המשוורין של צה"ל, שאיגף את המוצבים האדירים של הצבא המצרי אשר חסמו את הכביש מניצנה, עובר בשטח הקשה. המטרה: לעלות לכביש בעורף האויב.

טאנק ישראלי מדגם שרמן מוסל בצד הכביש. הסימנים מעידים כיצד חוסל הוא וחבריו: מוקש קרע את השרשרת, ופגזים חודרי-שריון נקבו את דפנותיו המוננים פחות.

טאנק מצרי זה, מתוצרת סובייטית, בעל תותח בקוטר 85 מילימטרים, הוא אחד מרבים הטוסלים בצדי דרכים. הוא חוסל בקרב השריונים בדרך לאיסמעיליה. אתרים נלכדו והפעלו מיד.

המשך ההתקדמות בדרום. משלטי הגבול מול ניצנה מותקפים, נאגפים ונכבשים. הכוח המרכזי מתפרץ אל הכביש, בהשאירו אחריו שני כיסים גדושים תותחים, שריון, אספקה וגדודים מצריים.